

Prieš surašant gerai išsiskaityti instrukciją!

Žinių lapo Nr.

(nerašyti)

Lietuvos žemės vardynas

renkamas Švietimo Ministerijos

Su visokiais klausimais, iškilusiais surašant žemės vardyną, kreiptis ir prirašytus žinių lapus siųsti:
Valstybės Archeologijos Komisija — Lietuvos žemės vardynas, Kaunas, Vytauto Didžiojo Muziejus.

Žemės vardai

Platelių

(oficialinis vardas)

Kaimo, dvaro, vienkiemio, miesto, bažnytkaimio, girininkijos, (liečiantį pavadinimą pabraukti)

Platelių

valsčiaus

Kretingos

apskritis

Sunaudoti spausdinti ir rankraštiniai šaltiniai bei jų sutrumpinimai

*Visi vartojami
vartojami 1966.*

Surašytojo:

Pavardė, vardas Mickevičius Juozas.

verslas

Gimimo vieta

Platelių

valsčius

Kretingos

apskritis

Adresas:

Platelių paštas Mačiūkių km. J. Mickevičius.

Žinios surašytos 1935 m.

liepos

mėn.

1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Eilės Nr.	Vardas rašomąja kalba parašytas		Vardas vietos žmonių ištarme	Senovinės vardo formos	4 skilties šaltinis	Žinios surink- tos iš	Dalykas	Žemės paviršiaus rūšis, išvaizda, kokybė	Dydis	Lokalizacija	Upių, upelių ištakų bei žiočių vietos ir jų apibūdinimas	Pastabos
	a) tikrintojo	b) surašytojo										
1.		Abrankimas	Abrāmkims				valksmas			apie 500 m. į vakarus nuo Briedsalio. Plotelių ėvėre.		Valksmas trunkamas prie salos
2.		Abrankimas	Abrāmkims				valksmas			kiek į pietus nuo I-ojo Abrankimo. Plotelių ėvėre.		Ši ti-pi valksmas ^{kaip} vad. prieš Abrankimu.
3.		Almino upė	Almiena ope				valksmas			apie 30 metry; žiemius Almino upės žioties įtaka Plotelių ėvėre.		Pastaba. Visi kėvėre valks- mai yra trunkami ne prie pat kranto, bet kiek toliau vandens nuo kranto ar ėvėre ar taly.
4.		Apušroto dirva	Apošruota dēva				dirva	Žemė lygi, smėlis su molis.	apie 4 ha	Priešina prie pat Plotelių ėvėre vakarinio kranto.		
5.		Apušrotas	Apošruots				kalvelė	kiek pakilusi kalvelė, apaugusi driktom apušeim.	apie 30 arų.	Į žiemus vakarus nuo valčių priplauktos. Apuša- tas yra Apušroto dirvoj.		
6.		Apušrotas	Apošruots				buvos lapuočių krūmos; daugiau apušių	Žemė lygi, smėlis. Ties pasts varda, kaip ir N5.	35 x 10 m.	Overlaukyj 10 m. į pietus nuo kelio; šventorkalnių, kuris eina iš Bariaus į Gire- no gatvę.		
7.		Apvalioji dirva	Apaliojė dēva				dirva	dirva apskrota išvaizdos, molis su smėliu	apie 1 ha.	Tuo į pietus nuo over- laukio, o į vakarus vakarus nuo valčių priplauktos.		
8.		Aruota	Ar mata				valksmas			Plotelių ėvėre 15 m. į pietus nuo Riles salos.		Plotelių ėvėre valksmai daugumas gauna vardus nuo gretos esančios ar plankos, ar pusalio, ar nuo ėvėre pakran- tyje esančio žemėnario.
9.		Bakavelis	Bakavėlis				valksmas			Plotelių ėvėre apie 100 m. į žiemius nuo fonto upės įtaka. Nuo Plotelių rūsio Plotelių ėvėre pakraščio apie 50 metry.		
10.		Baranas	Barāns				pusalis			Rūdaičių kaime, Plotelių ėvėre pusalis apie 300 m. į pietus nuo Kosupio intako.		Visi Plotelių dvoro žinių lapuose surašyti pusalis vardai yra Plotelių ėvėre.
11.		Baranas	Barāns				valksmas			Plotelių ėvėre apie 100 m. į vakarus nuo Barano pus- salio.		Visi Plotelių dvoro žinių lapuose surašyti valksmų vardai yra Plotelių ėvėre.
12.		Bernadyno ragas	Bernadyna rāks				valksmas			Plotelių ėvėre apie 100 m. atsta nuo Bernadyno rago.		
13.		Bernadyno ragas	Bernadyna rāks				pusalis		apie 0,5 arų	Plotelių ėvėre pusalis yra šventorkalnių iškyšulys. Nuo pusalio į žiemus tytus yra ėvėre Riles salos.		
14.		Beželis	Bežālis				valksmas			Plotelių ėvėre apie 200 m. atsta į rytus nuo Gagarnės ilankos, o nuo ėvėre pakra- ščio apie 50 metry.		
15.		Bežo ragas	Beža rāks				valksmas		apie 0,6 arų	Plotelių ėvėre, prie Plot- elių miško apie 800 m. atsta į žiemius nuo Jakimo upelio.		
16.		Briedsalė	Briedsālė				sala	Salos pakraščiai apaugę lapuočių medžiais. Didelė salos dalis užima pelkė	5 ha 9 arų.	Nuo salos į žiemius ėvėre pakraščio yra Rū- daičių k.		Visi Plotelių dvoro žinių lapuose surašyti salų var- dai yra Plotelių ėvėre.
17.		Sibirija	Cebėreji				pelkė	Didžiausia pelkė kai kur mazi krū- molešniai. Labai bloga pieva. Prie 40 metry, kol nebuvo iš kasy- toje vietoje buvo visa Sibirija neįėjusi į salą.	apie 50 ha.	Pasidėda apie 300 metry į žiemus rytus nuo Gagarnės kalno ir eina į kalnų upės.		Seniau (XVI a. pradžioje) šio dabar pirtelaušo dviem savininkams. Plotelių dvoro veldytojus ir Plotelių parapijos klebonams. Plotelių klebonui atiteko 6 ha.

1) e = e' kietai ištariamos, vietoj vertėjams rašomųjų kalbų, i. 2) Ilgai tariamų balsių (ā, ō, iū)

40 metry, kol nebuvo iš kasy-
toje vietoje buvo visa Sibirija
neįėjusi į salą.

13 Istorinės žinios

Mr. 8. Senai, keralienės Katarinos la. kais pietiniame Pilies selos krante buvo įtvirtinta patranka, kuria saugydavę karibai; pasirodžiusi priešą Plokštūnės miško pakraščį ir vakariniame ežero krante. Prieškaras žvejai rado dar ir šviningą ~~ar~~ patrankos kulką, kuri buvusi patarkta: Pilies selos krante. Kulką buvusi 1/2 kilyramo ~~grazd.~~ Kulką suvesta sutrupyta.

Mr. 16. Briedsalė. Senais laikais, ypač vasaros metu, Briedsalė buvusi sujungta iš rytų pusės sausuma. Briedsalė suidavę salon. Medžiotojai tenai juos lengvai nukandavę. Bet kai prie Babrungos upės Platelio dvaro valdytojai pastatė malūną, vad. Babrungos ir malūno kūdrai ~~užpyli~~ pylimą, tad Platelio ežero vandens paviršius pakilo ir Briedsalė pasidarė toli nuo ežero kranto. Ir 1934 m. vasarą ežerui nusėkus, joje nebetoli nuo kranto pasidarė Briedsalė, o dar jokių Briedsalės Platelio apylankų nebėra.

14 Archeologinės žinios

15 Vardų kilmės aiškinimai

Mr. 3. Plūmyno upė. Upė teka per Plūmyno žemę. Nuo jos upė ir vardą gavusi. Plūmynas gyveno Rūdaičių paėzerio km.

Mr. 9. Bakavelis. Bakavelių vad. todėl, kad tas valksmas yra prieš diobijį valksmą ir kad Bakavelių mažiau žuvies ištraukia, negu didėjaname valksme. Ir dabar senoji žemaičių karta teberadina šeimynos darbo kambari – bakavoją trobą, o švečių kambari – gerąją arba didėjaną trobą. Mr. 15. Berkėlis. Nuo Berkio augusio arti Platelio ežero kranto ir valksmas vardą gavęs. Mr. 16. Briedsalė. Žmonės pasakoja, kad senais laikais tapo į tą salą suidavę briedžiai. Nuo jų sala ir vardą gavusi. Mr. 19. Darėinėle. Žmonės pasakoja, kad prieš 100 metų Briedsalė buvusi darėinėle; kuri ~~salos~~ ^{skirgudavė} nusienantį žiemą. Nuo darėinėlės valksmės ir vardą gavęs. Mr. 25. Dijokas. Žemė – nederlinga, įvairi beveik visai neauga, žmonės vadina dykuma. Nuo žodžio dykuma, dyka žemė antkirtume ir vardą Dijoką gavusi. Mr. 30. Džiautis. Žvejai baigę žvejoti Platelio ežero gale sudžiandavo tinklus džiiovinti. Nuo žodžio džiauti pussalis ir vardą gavęs.

16 Tautosakinės žinios

Žinių teikėjo(-jų) pavardė, vardas 1/ Sereckis Jonas 15 Nr. 3, 9, 15, 16, 13 Nr. 8, 16, Nr. 10, 13, 16, 2/ Hubavičius Juozas Nr. 17;

3/ Kipilas

Nr. 1, 2, 3, 8, 9, 11, 12, 14, 15; 4/ Jurėius Kazys Nr. 4, 5, 6, 7.

Gimimo vieta(os) 1 Rūdaičiai paėzerio, 2 Mačiūčiai, 3

4 Platelio miestelyj.

Amžius

	3, 4	1, 2	
iki 15	15 — 25	25 — 40	40 — 60
			60 — 80
			per 80

valsčius

Platelio (Plateliai)

apskritis

Kretinga.

1 Eilės Nr.	2 Vardas rašomąja kalba parašytas		3 Vardas vietos žmonių ištarme	4 Senovinės vardo formos	5 4 skilties šaltinis	6 Žinios surink- tos iš	7 Dalykas	8 Žemės paviršiaus rūšis, išvaizda, kokybė	9 Dydis	10 Lokalizacija	11 Upių, upelių ištakų bei žiočių vietos ir jų apibūdinimas	12 Pastabos
	a) tikrintojo	b) surašytojo										
18.	Duobė	Duobė					valksmas			15 metrų; pietus nuo Briedsalės.		
19.	Daršneli	Daršinėle					valksmas			30 metrų; vakarus nuo Briedsalės.		
20.	Didysis valksmas	Dėdėsis valksmas					valksmas apsėmtas vandens			15 metrų; rytpiečius nuo Plešės salos. Kitas tuo pat vardu valksmas 900 metrų; žiemius nuo font upės.		
21.	Didysis kalnas	Dėdėsis kalnas					kalnas			Apie 1500 metrų; vakarus nuo Berio rago. Berio ra- gas yra apie 300 m; vakarus nuo Jakumo upelio.		
22.	Didysis seliavinis	Dėdėsis selevinis					valksmas			4 m paėję Medvedžio aukštumoj.		
23.	Dirva pas prūdą	Dėrva pas prūdą					dirva	žemė lygi, ran- domasis molis.	apie 4 ha.	Visai arti nuo Kpus- oto dirvos; žiemius		
24.	Dirva po pylių pelkė	Dėrva po pylių pelkė					"	Kiek pakilusi aukštuma. Žemė dauguma prie žvyrų, vietomis yra molis.	apie 2 ha	Į vakarus nuo Šven- torkalnio. Šventorkalnių šlaito nuo Dirvos po pylių pelkė platus vėgrių žemių griovis.		
25.	Dijokas	Dijučoks					dirvona	Plas Kaptalnis (Platelių m.) aukšta- mos pašlaitis. Žemė smėlis, žvyras.	apie 1 ha	Apie 300 metrų; vakarus nuo Platelių miestelio. Prie Kryžkelio ir Platelių; šovainių ir gylaičių k. sunkelių.		
26.	Drevinė	Drevėnė					valksmas		apie 1/2 ha	Plėkštinės kaimo pakrašty vasaros metu valksmas traukė- mas apie 200 metrų nuo čiero pak- rajo, o vasaros metu atst. 15 metrų.		
27.	Drevinė pelkė	Drevėnė pelkė					pelkė	žemė juodžemis, priaugusi krūmokš- niai.	apie 1/2 ha	Pakrašty prie Plėkštės k. nuo žemės reketams.		
28.	Dvaro parkas	Dvārā suodns					parkas	žemės paviršius lygus. juodžemis.	apie 4 ha	Platelių dv. rumus apsaupa iš šiemus, rytų ir pietų.		
29.	Dvarlaukis	Dvārlaukis					pievos ir dirvos		apie 50 ha	Nuo Platelių miestelio ir rytus, abiem pusėm kelio, kuris yra tas pats barikadės ir prie- mo gatvės. Dvarlaukis sietas čiero.		
30.	Džiauty	Džiāutu					pušalis			apie 400 metrų; rytus nuo vartų.		
31.	Eideko pelkė	Ėideka pelkė					šlap. priena- pelkė	juodžemis, priaugusi krū- mokšniai.	apie 2 ha	Prie čiero; žiemius nuo Kumų upės intako.		greta 8. pelkės čiero; rytus atst. 50 metrų nuo kranto yra ir valksmas vad. Dė Eideko pelkė.
32.	Ešerimis	Ėšerimis					valksmas			1 km. žiemius nuo Jaku- mo upelio intako, o nuo čiero kranto atst. apie 300 m.		Kitas Ešerimis valksmas yra apie 200 m. atst. vakarus nuo pirmojo valksmo.
33.	Ežerėlis	Ėžerālis					kučia, ežerukas	daug dumblo, priaugęs apary, ga- dina aplink oro. Dug- na yra kimininių dūgynų.	šlapis apie 300 m. plotis apie 200 m. giliausio vieta apie 2 m.	Platelių miestelyje tarp Selautų g. vės ir Liepų g. vės		Priklauso Platelių dvarui.
34.	Gagarnis	Gagārnis					valksmas			Gagarnės ilankoj apie 20 m. nuo čiero kranto.		

13 Istorinės žinios Nr. 29. Dvarlaukis. Dvarlaukio vardas literatūroj žinomas (Pokrovskij, F. V. Arheologičeskaja karta Kovenskoj guberniji. 8/ Petras Farasenko. Lietuvos Archeologijos medžiaga. Kaunas 1928 m., p. 215).

15 Vardų kilmės aiškinimai Nr. 31. Eideko pelkė. Eidekos Platelio ežeras yra ar nusikendus ar pelkėryj žuvis. Nuo jo pelkė ir vėgė gavusi. Ir tikrai 1801 m. Platelio miestelį gyveno Juozas Eydut (žūrėk Platelio parapijos šliužų metiko 1-ua knyga (1772-1815 metų), 97 pusl.). Dabar Platelio apylinkėj visi jokių Eideko nebėra. Nr. 29. Dvarlaukis; rytus nuo Platelio dv. ir Platelio miestelis yra dvaro dirvos ir pievos. Nuo to vardas gaves. Nr. 30. Žaidautis. Žvejai beįs žvejoti. Tame pusselįj sudžiaudavo tikklus džiovinoti. Nuo to pusselis vardas gaves. Nr. 28. Didysis Seliavinis. Toje vietoj dabar seliavų (taip vadinama žuvis ir rūšys) ištraukia.

Žinių teikėjų (tėvų) pavardė, vardas 1) Sereckis Jonas 15 Nr. 19, 30, Nr. 30; 2) Lubavičius Juozas 15 Nr. 24, 25, 31, 3) Jurčius Karys Nr. 23, 24, 27, 28, 29, 31; 4) Lukauskas Karys Nr. 15 Nr. 25, Nr. 33; 5) Kikilas Nr. 19, 19, 20, 21, 22, 26, 32, 33
Gimimo vieta (os) 1 Rūdaičiai parėrio, 2 Mačiūčiai km., 3 Plateliai mt., 4 Plateliai mt., 5

Amžius	iki 15			3, 5	12, 4
				40-60	60-80

Valsčius Plateliai

Apskritys. Kretinga.

1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Eilės Nr.	Vardas rašomąja kalba parašytas		Vardas vietos žmonių ištarme	Senovinės vardo formos	4 skilties šaltinis	Žinios surinktos iš	Dalykas	Žemės paviršiaus rūšis, išvaizda, kokybė	Dydis	Lokalizacija	Upių, upelių ištakų bei žiočių vietos ir jų apibūdinimas	Pastabos
	a) tikrintojo	b) surašytojo										
35		Gagarinė	Gagārne				slanka			Prie rubelėnų plotelių dv. miško vad. Plotėtinės ir Plotėčių k-mo tikrinantys Jan-kausko ariamus laukus.		
36		Gargžolo kalnas	Gārgžda kālns				kalnas	smėlėta žemė tarp 2-ų dubinų (vienas iš jų, kitas iš vakarų pusės).	apie 1/2 ha.	100 metrų atst. į pietus nuo Plotelių dv. įaujo kai- rėj prie viškelio Plotelių Beržonės km.		
37		Gaudupis	Gāudopis				upelis			Teka Plotelių mt. žemėj šiaurės puse.	Atteka iš juodpel- keis, iteina į Plotė- lių ežerą.	
38		Giraitė	Gērāle				gaunkla	žemė lygi, smė- lynai. krūmstū- rių auga.	apie 2 ha	kampe tarp Plotelių dv. ariamus laukus ir Liepų mišką.		
39		Gedrimiški	Gedrēmīške				ūkio sodyba	trobesiai, žemė smėlis su molis maišyta.	apie 1 ha	Plotelių miestelyj, Salantų gatvėj.		
40		Po girdykla	Pō gerdyklo				slanka			Prie Plotelių ežero šiau- rinis gales apie 100 m. atst. nuo viškelio giraitė- kis Kalvarijos ir Mažūkių km.		
41		Grikšdžiūtiškis	Grēgš-džiāutis				pieva, valksmas	sausas pieva, žemė maišyta: mo- lis su smėliu.	apie 1/2 ha.	Tuoj į pietus nuo kumpos upės intako.		
42		Gronyčia	Grūonyņce				valksmas			apie 200 m. į vakarus nuo Šančelio salos.		
43		Gronyčia	Grūonyņce				slanka			Į vakarus nuo kumel- kateio pusselio, o į pie- tus nuo Šančelio salos.		Kiti vadina Šančelin.
44		Jaudupis	Jāudopis				slanka			Į vakarus nuo Juodupės intako, juodupe teka per Vinkų km. į Plotelių ežerą, teka.		Kiti vadina Šančelin.
45		Juodpelkė	Jūt-pēlke				pelkė	Dregnos durp- nes, vietomis krūmstū- nių.	apie 6 ha	1/2 km. į šiemus nuo Plotelių mt., šiemėj apie 200 m. nuo žemtelio ir Plotelių, į Gilaičių km.		
46		Joniškė	Jūnōšēške				ūkio sodyba	dregnos durp- nes, vietomis krūmstū- nių. baltmolis.	1 ha	Kalvarijos g-vėj Plotė- lių dv. gaunklose.		Trobesiai rizi barpią sugrunti, už kelis met- ŗkio sodyba pranyks, žemė bus prie kvato žemės prijungta.
47		Kadaginis	Kadagiņis				valksmas			apie 100 m. atst. į pietus nuo Gaudupio intako, o apie 40 m. nuo ežero kranto.		
48		Kapitonas	Kāpituōns				valksmas			apie 300 m. nuo ežero kranto Paplatelio km. šiemėj, 100 metrų į vakarus nuo Ploščiaus.		
49		Karšuntakis	Karšōntakis				sgsmauka			Prie sienos Paplatelio km. ir Laumalėnų km.		Vandens juosta lyg tai upė, kuri jungia šidėj Plotelių ežerą su Laumalėnų bajorų ežerėlis. Dabar Laumalėnų ežerėlis ir ūkio mirtis terijos žinij.
50		Kataržis	Kātāržis				slanka			apie 300 m. į šiemus nuo Gedgaudo ūkio medvedžių km.		
51		Kataržinis	Kātāržiņis				valksmas			apie 20 m. į vakarus nuo pussalio po Gedgaudo, kuris yra ežero pakrantėj.		

13 | Istorišnis žinios | Nr. 36. Gargždų kalnas. Kita, karta, po Gargždų kalno upelis keleiviams daug žalos padarydavo. Pavasario metu, sniegui leidžiant upelis patvindavo, ledai ir sniegą užsitvenkdavo, o žiemos metu slėnį sniego prifustydavo. Keleiviai nebegalėdavo ir išvažiuoti. Ledu ir vandeniui arkliai vaidindavosi ir įvairūs išvežimo keleivį pabėgdavo.

15 | Vardų kilmės aiškinimas. | Nr. 35. Gagarinė. Gagarinės ilauka yra labai gili. Kai žmogus skęsdamas nebeišsigelbsti ar kitas skęstančiam nebegali pagatbos suteikti, sakoma, nuskeudą, į dugną nugargaliavo. Nuo čodžio gargaliuoti, ilauka ir varda Gagarne gavusi. Nr. 37. Gaudupis. Šierėse (Platelių dv. miško varda) Gaudupis teka per pelkų vadinamą Narštvalių, kuri pavasarij ir ežero žuvis eidavo nariėti. Tada apylinkės gyventojai daug žuvies upelį supaudavo. Nuo čodžio gaudyti upelis ir varda Gaudupis gaves. Nr. 39. Gedrimiški. Upelį daug metų yra gyvenęs Gedrimas. Nuo jo ir varda gaves. Nr. 40. Po girdykla. Iš senovės gyvenę Rūdaičių km., dabartiniam Rargaus ūkį, gyventojai toje slaukoj ir girdo gyvulius. Ilauka nuo to ir varda gaves. Nr. 41. Grikišdžiūti. Kita, karta, toje vietoj trinkelis džiūdavo ir Grikišas esąs nuskeudęs ežere. Nuo to ir varda gaves. Nr. 43. Gronyčia. Kol prie Babrungo upės nebūto maitino, Platelių ežero vandens paviršius būvo nusėkęs, Gronyčia vietoj iki pat abiejų ežero krautų, (iš šilumos ir pietų vakarus). Gronyčia buvo rubečijų, kuris ekrė vidij Platelių ežerą, ^{nuo ežeruko} ~~nuo ežeruko~~ ir vakarus nuo Gronyčios. ~~Vežėnais~~ Pirmasis priklausė Platelių dv., antrasis Gintelių dv. Pakilus Platelių ežero paviršius, Gronyčia pasidarė sala ir vakarus būvo nuo Gronyčios ežeruko susijungę su Gintelių Platelių ežeru. Nuo to sala ir varda gaves. Nr. 46. Jonušis. Upelį daug metų yra gyvenęs Jonušas. Nuo jo ir varda gaves. Nr. 49. Karšuntakis. Prieš karais laikais per tą vietą ir Platelių ežero ir Laumalėnų ežerus eidavo žuvis, vadinamas Karšėmis (vart. Kartės). Būvo vandenų užtvirta Urbino tuona, kurio žymė ir dabar dar yra. Nuo to ir varda gaves.

16 | Tautosakinės žinios | Nr. 36. Gargždų kalnas. Pačioj kalno pakalnėj per keli teka rudens ir pavasario metu upelis. Vasaros metu leidžiūsta. Nuo to upelio seniau labai vaidinusi: a) Nakties metu iš Gargždų kalno išlydavusi aukšta, drūta eglė, kuri eidavusi prie praeivio, o kartais ir vydavusi praeivį; b) Visų šventėn naktį vėles patodavusi kelį prie upelio ir praeivius, kad praeivis patikėtų arba ir šiaip kokius kitus reikalavimus uždėd. uždavdavusi. Pastaba. Upelis po Gargždų kalno yra berandis, netgi ir jokių pavadinimų. c) Viena karta visų šventėn naktį, ejęs vienas Platelių miestelio gyventojas iš Beržaro bačnytkaimio į Platelių. Po Gargždų kalno susitikęs dvasių, žmogystos pavidalo. Žmogysta prašanti, kad tiesiog eitų su ja per dvaro laukus prie Platelių ežero ir jį patikėtų. Žmogus neina, nes žmogysta pasėrėj žmones žudanti arba ežere paskandinanti. Jei žmogysta gyvendama žemėj, būvusi ir presmė už žmogų, tai ji, ir mirusi, esanti, ir presmė už žemėj gyvenanti, žmogų ir gyvenanti visados rikiu ant žmogaus. Žmogysta griebusi žmogų už liemens, rankom prie savęs prispaudusi ir atkylėdama dūrianti, ir beuž. Žmogus visgi ir šis, jėgų kimbe, bet, kai tik jai suimdamas už juosmens, tuoj žmogysta, lyg koks miglos stulpas, iš rankų išlinkdavo. O žmogysta tik žmogų tik dūrianti, ir žemėj, kad žmogų. Sakys, žėžėrbo lekiančios. Bet žmogus nesiduvolavęs, savo kaimyną su žmogysta besigruosiantį. Žmogysta tuoj pranykusi, o žmogus, juodai melny, labai bėgti būvo savo kaimyno išvadotas, greit jis bėgti būvo žmogystos Platelių ežere nuvestas ir nuskaudytas.

Žinių teikėjų (jų) pavardė, vardas 1) Sereckis Jonas 15 Nr. 35, 49, Nr. 49; 2) Zubavičius Juozas 13 Nr. 36, 15 Nr. 41, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51; 3) Lukauskas Kazys 15 Nr. 35, 39, 46, Nr. 36, 37, 38, 39, 45, 46; 4) Jurčius Kazys Nr. 41; 5) Bružas Kazys 16 Nr. 36 (b, g); 6) Kikilas Nr. 35, 40; Gimimo vieta (os) 1 Rūdaičiai parėris, 2 Maciūčiai km., 3 Plateliai mt., 4 Plateliai mt., 5 Pokščiūčiai km., 6

Amžius

4, 6	1, 2, 3, 5
40-60	60-80

 Valsčius Plateliai apskritis Kretinga.

Žinių teikėjų (jų) pavardė, vardas. Amžius

--	--	--	--

 Valsčius apskritis

1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Eilės Nr.	Vardas rašomąja kalba parašytas		Vardas vietos žmonių ištarme	Senovinės vardo formos	4 skilties šaltinis	Žinios surink- tos iš	Dalykas	Žemės paviršiaus rūšis, išvaizda, kokybė	Dydis	Lokalizacija	Upių, upelių ištakų bei žiočių vietos ir jų apibūdinimas	Pastabos
	a) tikrintojo	b) surašytojo		surašytojas palieka tuščią								
52.		Kathus	Kātkos				apseuta vandeniu ežero aukštuma			apie 500 m. atsta į va- karus nuo Kūlyno rago.		
53.		Katku	Kātkūs ⁽¹⁾				valksmas			Valksmas gra Katkau aukštumoj.		
54.		Kelmija	Kēlmjē				īlanka			apie 200 m. į pietus nuo Versio salos.		
55.		Kelmij	Kēlmjē				valksmas			Kelmijos īlankoj, kiek pa arēian ečero kranto.		
56.		Kisnotė	Kiesōute				ganykla	lyguma, ^{žemė} pastvėnys labai kėruotas, žemė baltuolis su mišiu.	apie 3 ha	Kelvaripis g. vėj deš- nėj išemant iš miestelio. Čimai gra is sporto aikštė.		
57.		Klynokas	Klīnuoks				valksmas			15 metrų į rytus nuo Ples selos kranto.		is Ples selos sekluma suena į klyną.
58.		Kukanavasis	Kōkānavāsis				valksmas			apie 250 m. į vakarus nuo Vartų, o 30 metrų nuo ečero kranto.		
59.		Kukanavoj	Kōkānavōjē				pelkė	Smulki žemė, juod- žemis, praugusi krūmokšnių.	apie 1½ ha	Rubekingys. Paplatelio k-ma su ūkiu. Karis kaniavos žemė. Pelkė prieina prie Plat- ečero.		
60.		Kukanavoj	Kōkānavōjē				īlanka			īlanka siekia Kōka- navosio pelkės		
61.		Kumelkaktis	Kōmēlkaktis				pussalis	Kūlyno išvaizdos, apgludus miškui daugiau tik vakari- nis kraštas.	apie 10 arų.	apie 500 metrų į pietus nuo Šančelio salos.		
62.		Kumelkaktis	Kōmēlkaktis				valksmas			apie 50 metrų nuo Kumel- kakčio pusselio kranto.		
63.		Kurnų upė	Kūnēga ōpē				upė			Teka Beržoro bk. ir Lau- malenky kaimo pakrėsčiu.	is Beržoro bk. į Platelį ežerą.	Įteka is Beržoro ežeruko ir teka į Platelį ežerą.
64.		Krikšto pussalis	Krēkšta pussalis				pussalis			Rytinams Platelio ečero krante į rytus nuo Krovės- kės pusselio rytinio krašto.		
65.		Kreivokas	Krēvōks				īlanka			apie 150 metrų į vakarus nuo Vartų.		
66.		Kreivokas	Krēvōks				valksmas			Kreivoko īlankoj apie 40 metrų		
67.		Kryžavasis kalnas	Kryžāvāsis kālns				ežere kalnas			apie 150 metrų į šiaurę nuo Haljos.		
68.		Kryžavasis	Kryžāvāsis				valksmas			Kryžavajo kalno viršūnėj.		
68a		Krovės kės	Krēvōskės				pussalis, miškinė pieva.	žemės paviršius lygus, žemė molis, juodžemis, smulki maza. daugiau krūmais.	apie 15 ha.	Rytinams Platelio ečero ro gale, prie Lau-malenky k-m. žemės rubekiaus.		

13 Istorinės žinios

Nr. 63. Kunigo upė. Jos vardas yra naujųjų laikų padaras. Senovėj ji turėjo kitą vardą. 1511 met. Karolius Zigmantas senasis ant visados padovanėjo žemaičių seniūnui St. Kęsgailai d. 2-iet. kunig. Kalimiera (priešpatavus 1440-1492 m.) duotą jo seniūnui Kęsgailaičiui 15 padoniškų ūkių prie Platelių ežero ir upės vadinamos Hupusčio. (Prelit's, II t. 394-395 p.). 1585 metais Platelių dv. priklausė malūnas vienu ratu ^{su kalyklu} ant upės Beržoro (Берёров). (Akty Vilenskoji komisijei, ks. XIV, 298 p.). Kadangi yra minimas Beržoro ežeras, tai ir upė tekanti iš Beržoro ežero buvo vad. Beržoro upė. Kaip tik dabartinė Kunigo upė išteka iš Beržoro ežero. 1585 m. Hupusčio upės vardas jau pranykęs, nes jos vardas pakeičias Beržoro upė. Nuo 1597 m. ^{dabartinė} Kunigo upė ^{vad.} ~~upė~~ einanti iš Beržoro ežero ir malūnas ^{dabar} priklausė Platelių klebonui. N. 1597 m. Karolius Zigmantas ^{dovanojo} žemių Platelių parafijai, dokumentas. Rplylinkis gyvenvietė, matyt, upė einanti iš Beržoro ežero pavadinu Kunigo upė, nes ji tekių per Platelių klebono žemės, kurią dabar valdo Zvirzdys gyvenęs Beržoro bu. Buvo 2 valakų žemės. 1918/19 metų Platelių klebonas pardavė tą žemę su visu malūnu.

Nr. 68a. Kreviškės. 1585 m. šis pussalis buvo sala. Neturėjo vardo. Priklausė Platelių dvarui. Platelių ežeras „antra sala yra prie ruberžiaus žemės karališko bajoro Jono Kurausko, turi plotą 13 marų ir 15 prentų (Akty Vilenskoji komisijei, ks. XIV, p. 298). Dabar Kreviškės yra pussalis, nes užaugo balos, išnyko pelkė, kuri skyrė kadaise buvusią salą nuo sausumos.

15

Vardų kilmės aiškinimai

Nr. 57. Klynokas. Platelių ežere įvyktas nuo Pilies selos yra sekluma panaši į klyną. Nuo jos velksmės ir vardą gavęs. Nr. 61. Kumelkakė. Kiti kartą įvedamus apsupus Platelių ežerą Pile Karaliene Katarina plaukusi iš Pilies per ežerą į Kumelkakės pussalį. Kai tik Karaliene K. išplaukusi ant kranto, Kumelkakės pussalį buvusi akmenis kulka nukant. Nuo to pussalis ir vardą gavęs. Nr. 63. Kunigo upė. Ši upė tekių per žemę kadaise priklaususią Platelių parafijai klebonui, todėl ji buvusi paradinta Kunigo upė. Nr. 64. Krišto pussalis. Kiti kartą, tame pussalį nekreiktytų rąstų rielų, sutikusios žmogų, prašydavusios pекreiktyti. Nuo to ir vardo gavęs. Nr. 65. Kreivokas. Kadangi, Lauka (Platelių ežero) esanti išraižta vingiais, todėl ji ir vardą ^{Kreivoka} ~~gavusi~~ ^{gavusi}. Nr. 68a. Kreviškės. Kreviškės pussalis giles, kraštai labai vingioti, kreivi (žen. krėve). Nuo to vardo gavęs.

16

Tautosakinės žinios

Nr. 63. Kunigo upė. Pasėrėj ant dvaro tiltu dienos 12-koj (sekmadienį) per sumą) arba nakties 12-koj pasirodydavęs kunigas. Kunigas praedidavo nieko nedarydavęs ir nesakydavęs. Be Kunigo ir kitų tenai žmėkly pasirodydavęs.

Nr. 39. Gedrimiški. a) Prieš 50 metų Gedrimiškoj, Platelių miestelio žemėj, prie upelio, pamatė degant pinigų. Šeimininkas žiūrė, pro langą, o kiti kasa duobę, meta akmenis, jiems bebadant staiga pasigirsta - žvang, žvang - supiltų monetų garsas, bet Lukauskas, vienas pinigakasių dalyvių, paėmęs šmaikštą tą patį šmaikštą - šmaikšt - kiaurai perdūrė be jokio garso tą pačią vietą. Tada sako jo draugas: „Nė turėjau Marijos žiedą ant rankos, todėl ir nepabėgo nuo manęs pinigai, o nuo tavęs pabėgo, kad Marijos žiedo neturėjai.“

b) Toj pačioj vietoj seniau, prieš aukščiau aprašytąjį įvykį, Gedrimiškes žmonės, pamatę Gedrimiškoj naktį ugnį. Bjo kasti pinigų. Kasė smarkiai. Kiti bendriminkai pamatę, kad jų pirmininkas, pats smarkusis kasėjas, neva pakartas, persigando, pradėjo bėgti. O patį pirmininką savo draugus pamatęs bėgančius, irgi pasileido bėgti, šaukdamas: „Kodėl bėgate!“ „Velne, esi pakartas!“ ~~jis bėgdamas gineija, bet šie jam atkerta: „Velne, esi pakartas!“~~ ^{jis bėgdamas gineija, bet jis niekaip negali jų itikinti, kad esąs nepakartas. Veliau, kai visi nurimo ir grįžo atrastų pinigų iškasti, toj vietoj pinigų jau nebebuvo. Visi vienu balsu nutarė, kad juos nunešęs kiton vieton. Sako, kad tasai velnias juos slepėtas Gedrimiškes ribose.}

Žinių teikėjai (pavardė, vardas)

1) Sereckis Jonas 15 Nr. 61, 65, 57, Nr. 61, 64; 2) Lukauskas Kazys 16 Nr. 39(a, b), Nr. 56; 3) Lubavičius Juozas 15 Nr. 61, 63, 64, 68a, Nr. 68a; 4) Jurčius Kazys 16 Nr. 63, Nr. 59, 63; 5) Kikilas Nr. 52-55, 57-58, 60, 62, 65-68.

Gimimo vieta (os) 1 Rūdaičiai paėrėio km., 2, 4 Plateliai m., 3 Mačiūčiai km., 5

Amžius

4, 5.	12, 3.
40-60	60-80

Valsciūs Plateliai

apskritis Kretinga.